

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
 . або 36 франків
на пів року . 8 рублів
 . або 16 франків
Поодипоке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові по днях крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереженя. — Рекламаций неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 15 кр. від стрічки.

Папа Лев XIII.

(+) Очи всего світа, не лише християн-католиків, звернені тепер на столицю християнства, де Св. Отець, намістник Христа і наслідник св. Петра на апостольським престолі, обходив дев'яносто своїх уродини. Ще так недавно здавало ся, що вже почислені дні его туземного побуту; вже готовили ся у Ватикані до нового вибору голови Церкви, однак Всершній допустив, що немічне тіло, в яким поселив ся великий дух, одужало. З покріпленими силами відкрив Св. Отець і поблагословив ювілейний рік, відчинив Porta santa і почитав нове століте. Серед безлічи привітів, які нагромадили ся з нагоди сего незвичайного свята, сеї превеликої ласки Божої в апостольській столиці від всяких володарів і народів усього світа, бере також писець сих нескладних стрічок за слабе перо, щоби і нашою рідною мовою докинути кілька слів до звеличення сего незвичайного свята.

Не лише іновірці, але й поганці, приступні для благородних і взнеслих почувань, клоняють смиренно голову перед духовим велитом на апостольським престолі, а тим більше християни-католики, свідомі високих его і далекосяглих наук, що наче ясне сонце розсипають благодатне світло і тепло на весь світ, переняті невимовною вдякою для Провидія, що послало Церкві і доси зберегає такого керманіча. Кому-ж довело ся особисто оглядати лице Св. Отця, почути его золотоусту мову, удостоїти ся его святійшого благословеня, як се довело ся писцеві сих стрічок, той не може мріти про щасливішу в життю хвилю, бо она до скону не вийде з его тямки.

Не житепись думаю тут писати, ані огляд всесторонної діяльності, бо книга життя Его Святости на превелике щасте ще не зачинена, але нагадати деякі хвилі із славної минувшини голови Церкви.

Уроджений 2, марця 1810 в маленькій італійській місцевості Карпінето Йоаким Печчі,

син папского полковника, став духовим велитом і прославив ся в службі Церкви, для котрої вже з малку незвичайним талантом робив великі прислуги. Уже в двадцять осьмим році життя, ледво висвячений, став апостольським делегатом Беневенту, енкаляві Сицилійского королівства, приналежної до бувшої Церковної держави. Тут в перший раз показав Печчі незвичайний адміністративний талант заведенем ладу, приборканем опришків, дбалостю про поправу суспільних відносин, про дороги, податкові пільги, чим відтак визначав ся і в Сполето, і в Перужжі. Занявши становище нунція в Брукселі, мав нагоду в подорожжі по Німеччині і Англії вийти в зносини із знатними державними мужами. Повертаючи ся в дипломатичнім світі, з'єднав собі славу мужа бистроумного і оглядного, незвичайного такту і сили волі, великого політичного таланту, що мусить у кожного розбудити почесть і зачудоване. На якийсь час мусів уступити з дипломатичного світа і заняті ся виключно церковними справами, але его твердий як криця характер при вельми привітливих товариських формах, его світлий ум став ся небагом необхідним для Ватикану. По смерті Пія XI. вибрано 68-літнього кардинала Печчі папою в хвилі, коли корабель св. Петра опинив ся як-раз серед схвильованого грізними бурями моря, коли Німеччина, Росія і Швайцарія зірвали зносини з апостольскою столицею. Кріпкою і певною рукою взяв керму zagrożеного Петрового корабля Лев XIII, і за 22 роки свого правління показав, що і без держави апостольський престіл двигнув ся до могутного значіння в цілім світі, коли тимчасом з'єднина Італія підупала задля недостатчі свідомих цілі мужів державних, розладом в парламенті, розстроєм фінансів. Апостольський престіл славить ся лише триумфами на церковнім полі і незвичайною повагою в цілім світі, а се все вяже ся з іменем Льва XIII.; володарі і звичайні люди високо почитають незвичайні прикмети голови католицької Церкви. Ніколи не звивав він святицтва до

боротьби, а відклонював від сего, супроти володарів ділав все силою переконаня спокійно і достойно, не зрікаючи ся своїх засад, дбаючи все, щоби церква була покровительскою культурі, що так гарно висловив у класичних енцикліках до духовенства. Папа не спускав ніколи свого ока, не ухиляв свого уха від біжучих питань часу. Енцикліка про суспільне питане остане по всі часи вельми почесним пам'ятником і поважним упіменем могучих сего світа, щоби памятали про долю робітників. Славний американський архієпископ Іреланд, републиканець від голови до стіп, що мав останніми часами зносини з папою, ставить Льва XIII поруч «великих пап», позаяк уміє порозуміти ся з усіма рухами людської мисли і людської діяльності. Сему розуміню папи приписує Іреланд, що т. зв. антиклерикалізм щораз більше втихає в старім світі, а Церква дійшла до нечуваної доси у всіх державах могутости. Рішуча духовна пунка, яку дав католицькій Церкві намістник Христовий, видала тривкі і багаті наслідки. В Росії устало гноблене католиків, на Сході і на Балкані упорядковано репрезентацию апостольского престоло, в Англії проявив ся рух в католицькім напрямі і з того сподіває ся католицька Церква великих добутків. Далекосягла думка одного з визначніших попередників: o mei Rutheni, per vos orientem convertendum spero, займає живо світлий і бистрий ум Льва XIII. Утворене і вивіноване рускої колегії в Римі, віднова чина св. Василія В., поставлене кардинала для руско-католицької Церкви скріпили звязь Русинів з апостольським престолом і промостили дальшу дорогу до сеї високої цілі. В Німеччині, де давнійше лютував т. зв. Kulturkampf, католики здобули собі важний вплив на законодавство і на внутрішні і вишні відносини держави. Дбалість Льва XIII заопікувала ся Африкою і Єгиптом. З своїх доходів підпомагає коптійський патріархат пів міліоном франків, основує епископства і семинарії. Найбільші успіхи осягає за понтифікату Льва

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

(Йом кіпур).

(Далі).

— У пісні твоїй говорить ся, що горілка у мірошника добра?

— От ти який... хитрий! Чоловік і пісню ще до кінця не досьпівав, а він уже присікав ся до слова... Де вже у біса добра!.. Ти, бачу, не чув прислів'я: Поперед батька не лїзь у пекло, а то попередиш батька і тее... не гарно буде. Коли так, так я тобі краще засьпіваю:

У мірошника в шиночку
Добрая горілка...
Ой, горілки дві бутилки
І... води бутилка...

— Ну, що, і досі стоїш? Чого-ж тобі, коли так, ще треба? От я зараз таки вилїзу з воза, побачу, чи довго ти настоїш ся от тут, га?...

Що ти собі подумаєш, як я почну тебе частувати батогом...

— Зараз, зараз піду, чоловіче добрий. Тільки скажи ще: а що-б ти собі подумав, якби тутешнього мірошника чорт забрав, як і Янкеля?...

— А що мені думати? — нічого і не подумаю... Таки, сказати по правді, і ухопить коли-небудь, неодмінно — таки ухопить. Е, та ти, бачу, усе стоїш... Ну, злажу з воза. Дивись, уже і ногу одну підняв...

— Ну, ну! Ідь собі, коли ти такий сердитий.

— Пішов ти?

— Пішов.

— Соб, соб, цаб-бе!

Знов воли захитали рогами, заскрипіли ярма і занози, і віз покотив ся на другий кінець греблі, а Опанас засьпівав свою пісню:

Воли мої круторогі
Прибавляйте ходу! —
Взяв мірошник вже колеса,
Візьме і підводу.

Колеса стукнули, скочуючись з гати і пісня Опанасова стала затихати на горі.

Не встигла ще стихнути, як стало чути другу із-за річки. Так і дзвеніли, так і заливались жіночі голоси, з початку далеко, а там уже і в лісі.

Мабуть де-небудь дожинали дівчата з молодцями, а може й отаву на дальньому покосі гребли, тепер ішли собі пізньою дорогою і співали, щоби не страшно було лісом іти.

Чортяка зразу шмигнув під верби до Янкеля.

— Ану, давай-же що-небудь мерщій!

Янкель тикнув йому якийсь дрантє. Чорт кинув його на землю і кинув ся до клунка.

— А! що ти мені давш, мов старцеві, що соромно буде й показатись. Давай краще.

Чорт вихопив, що йому було треба, миттю згорнулись у нього крила, м'яккі, мов у кажана, в мить ускочив у широкі, як море, сині штани, надів усе останнє, підтягнув ся поясом, а роги накрив смушковою шапкою. Тільки хвіст висунув ся з холяви і бігав по піску, мов змиа...

(Далі буде).

ХІІІ. католицька Церква в Америці. Перед сто літами З'єдинені Держави мали 30.000 католиків, себ то сотну частину населення, а тепер 13 мільонів, себ то сему часті. Великий зворот думок відбув ся у Франції, а нігде не дійшло особисте почитане папи до такого високого ступня, як у Франції за дня єго приязних відносин до республіки. Коли справа Драйфуса довела до найбільшого внутрішнього заколоту, до повного духового розслаблення народу і упадок був неминучий, коли Франція втратила всю симпатію світа, з Росії голос Победоносцева вказував виховане молодіжи яко причину нещастя, тоді звернуло ся все до папи Льва ХІІІ., до котрого дійшли нарікання на клерикальне виховане молодіжи. На се дав папа відповідь не гнівним словом, а знаменитою енциклікою з 16. вересня 1899, що остане пам'ятником єго знаємости світа. Енцикліка вказує на конечність, щоби *Inclita gens Francorum* сама собі витворила краще виховане молодіжи. Папа дораджує, щоби єпископські малі семінарії примінено до наукових плянів державних шкіл, задержано латину і греку яко основи, не занедбувано природних наук, щоби приміювано добутки біблійної критики, а в церковній історії підпошено людський елемент, позаяк «Бог не потребує нашої лжи». Папа похваляє священників, що мають розуміне для потреб часу, але ганить духовних демагогів та агітаторів, що також нарушають поважане для єпископів: священник повинен бути взірцем того, що проповідує, він повинен обминати народні віча, де єго присутність могла би викликати нечисті пристрасти. Церква є готова прийняти помножене скарбів науки, а щира діяльність священників виведе Францію з занепаду.

Тим способом, хоч в цілій Європі не видно навіть позначки, щоби було якесь змагане Церкви до боротьби, відносить она одну побіду за другою і се є найвисший триумф великої мудрости і незвичайного духа, який живе в немічнім тілі Льва ХІІІ.

Читайте!

Справозданє Єтана

• економічний положення руських селян на Угорщині. (Далі).

На сім місци замічу, що хоч як бідний є будучий «торговельщик» зразу, зайшовши з Галичини чи Росії до Угорщини, — він живе просто з милостині своїх одновітців — то таки не занедбує він образованя своїх дітей. В глибокій верховині, де в руських селах крім священника та учителя нема звичайно ні одного письменно-го чоловіка, удержують «торговельщики» на свій кошт покутних учителів, т. зв. «бохерів». Ті ходять від хати до хати, збирають жидівську молодіж, від чотиролітних почавши, і учать єї віри, читати, писати і головнo рахувати. Таке водить ся в околицях Унгвара і в цілім Мармарошкєм комітаті. В Сиготі Мармарошкєм відбуває ся навіть два рази в рік «торг» на сих бохерів.

«Скоро лише лихвар в више указаний спосіб набув собі тут і там кілька селянських господарств, а всіх разом управляти він не в силі — тоді обезпечує він будинки господарскі від огню. Невдовзі відтак підпалує сам ті обезпечені предмети, ховає в карман грошеве відшкодоване, а ґрунт віднаймає опять селянам. Деякі «торговельщики» були вже так добре звісні угорським асекураційним товариствам з того ремесла, що їх жадна асекурація не хотіла приймати. Они мусіли проте обезпечати свої неможимости в заграничних асекураційних товариствах. Деякі «торговельщики» заобогатіли навіть з сего ремесла і живуть нині по містах з цілим комфортом.

«Чужинець, що вперше заїде в руське село, не замітить зразу убожества живучих там селян. Бо хоч в деяких центральних селах (при головних шляхах) «торговельщики» становлять вже четвєртинну або третину населеня, а місцями навіть половину, то в глибокій верховині зай-

мають они три до п'ять хат. В селі треба роздвигтись і розслідити маєткові відносини селян, та аж тоді покаже ся, що третина, половина або і більша половина селян не має вже ніякої земельної власности, бо вся їх земля перейшла в руки 2—3 «торговельщиків». Селяни мешкають лише в комірнім, а землю віднаймають від «торговельщиків». Ні худоба, ні збіжжє, ні сїно не суть їх, хоч они коло того всего ходять. Їм відпускає «торговельщик» лише малу пайку на прожиток, все проче бере собі.

«Весь господарскій інвентар такого «торговельщика» в селі складає ся з одної великої шопи, де зложена кукурудза. З величини тої шопи можна пізнати, скільки селянських ґрунтів сей «торговельщик» вже проковтнув. Сам він через цілий рік не бере ся до ніякої пільної роботи. Єго работа лежить в тім, що в осени розкаже «своїм» селянам: «Тепер звозить «мою» кукурудзу!»

«Хто з захожих побачить в селі худобу, сей не має понятя, що переважна частина сєї худоби належить також до «торговельщиків». Селянин годує єї лише і уживає. В цілім Сольвайскім повіті находить ся 6.500 коров і волів. З того належить до «торговельщиків» 3.192 штук. В поодиноких громадах ще більша дієпропорція. В Ганковицях селяни мають 33 штук власних, до «торговельщиків» належать 229 штук. В Волочи селяни 122, жиди 226. В Зуго селян 160, жиди 165 штук. В Кічорні селяни 35, жиди 81. В Перекресві селяни 21, жиди 46. В Сербочи селяни 50, жиди 58. В Кіс-Ростоках селяни 34, жиди 88. В Вербєс селяни 56, жиди 100. В Ракочі-Салаш селяни 46, жиди 150. В Тисові селяни 26, жиди 60. В Котильниці селяни 16, жиди 70. В Фельсе-Кіс-Бистрані селяни 26, жиди 70. В Мішкарівчані селяни 11, жиди 16. В Борсулесиналі селяни 5, жиди 20. В Ляторці селяни 61, жиди 150. В Плавани селяни 25, жиди 30. В Рососі селяни 10, жиди 74. В Над-Ростоках селяни 10, жиди 74. В Ветліні селяни 16, жиди 65.

В таких обставинах нема вже ратунку для селян. Земля до половини в руках чужинців, що не суть і не будуть ніколи Уграми, що не суть і не будуть хліборобами, що ссуть лише землю а ніколи єї не справляють, що уважають сю землю яко предмет торгівлі і покинуть єї, скоро ся земля опустароватіє. Жителі сих околиць мусять згнути, земля мусить опустароватіти, худоба, що з року на рік чисельно зменьшає ся, пропаде.

«Нарід, що не має ні землі, ні худоби, котрого судьба лежить в руках лихвара; нарід, що зависить від гумору і самоволі сего лихвара; нарід, розритий нарочно і здеморалізований, котрому вже ні священник, ні вїйт не можуть прийти в поміч, а котрого всякий адміністративний урядник використає і кривдить; нарід, котрому в загалі ніхто в світлі не подає помічної руки — сей нарід буде поступенно упадати матеріально і морально чим-раз низше, поки не загине.

«Наколи, Ексцеленціо, думаєте помогти сему народови, наколи хочете надолжити те все, що держава і суспільність тут через столітя занедбали і по силам направити зло, яке натворено; наколи хочете в послідній годині та в крайній небезпечности подати руку сим, що борють ся з смертю і бодай одну їх частину спасти від загибелі, — то тут лише один вихід. Лишіть на боці всякі паліятівні дрібні средства, а беріть ся за уздоровленє цілого недужого організму. (Далі буде).

Галицкі робітники за границєю.

(Далі).

Визначені по фільварках мешканя для робітників бували давніше дуже невідповідні. Давано солому до якої шопи і там заквартировано робітників без ріжницї пола. Але вже в р. 1874 видав реґенційний президент в Маґдебурзі розпорядженє, приписуюче порядні мешканя для чужих робітників і з часом богато поправило ся. По більшій часті побудовано в маєтках кошари для робітників, окремі для обох полів, в котрих на кожду особу визначено залізне, або деревляне ліжко з постелю; лучають ся однак в тім згляді дуже сумні відносини, особливо на Шлезку. Окрім того одержують робітники їду, опал

і світло. Їду дістають або вже готову, або в ординарії. Їда складає ся на сніданє з кави, на обід з густої картопляної зупи і гороху, омащеної омастою, званою *Vorkost*; мясо дають раз або два рази в тиждень. Часто їдять сю зупу аж вечером, вдоволяючи ся на полуденок хлібом зі смальцем. Вечером дістають каву, або знова зупу. До сєї зупи на полудне додає ся на переміну горох, біб, риж або лозагу (пенцак), часом сочевицю, локшину з муки, ярин, варених овочів і т. п. Молока давніше жаловано, днесь дають єго по троха (по 1/2 літри на голову денно).

Ординарию дають головнo заграничним робітникам. Контракт з ними по польски і по німецки списаний нормує совісно всі точки: час праці, платню, винагороду за годиву понад нормальні години (10 феників для мушци, 8 ф. для жєнщин і хлопаків), застерігає сьвяткованє сьвят католицьких побіч протестантських. Платня означена буває місячна:

Для мушци	від 18—22 марок
для жєнщин	15—18
для хлопаків	13—16
для жінок і дівчат	15—18

В часі жнив платня не підносить ся. Роботи на акорд платять після окремої умови. На прожиток визначає ся тиждень: для мушци 10 фунтів хліба, для жінок і хлопців по 8 ф., далі без ріжницї пола на голову по однім фунті пенцаку, гороху, фасолі, рижу, вєпрового товщу і мяса (або гроші за се), 25 ф. картофель, 3 1/2 літра маєлянки, 3 1/2 збираного молока або кави з молоком, соли після потреби і 1/4 фунта муки. Дальше приділяє робітникам кухню і потрібний опал. Варенєм їди має займати ся одна з робітниц, або жінка наглядача, котра заразом удержує порядок в мешканях. Мешканя мають бути окремі для обох полів і кожда особа дістає сїнник і вовняний килимок. В мешканях має заховати ся порядок після приписаного реґулярнє домового, а сего має доглядати наглядач. (Далі буде).

3 Державної Ради.

Після внесєнь та інтерпеляцій, між якими була пос. Барвінського в справі положеня сільского населеня у східних Карпатах, приступлено з порядку дневного до дальшої дискусії над правительственною програмою. Пос. Пешка протестував против виводів пос. Страньского, що зовсім не причинять ся до примирєня ситуації. Пос. Дашиньский признає добру волю правительства, але жалує, що оно за мало найшло енергії в переведєню справедливої полагоди углянних стрейків. В дальшій промові доторкав єсідник так справ міста Відня як і галицких справ, збираючи оплески в лавок соціалістів. Мін. Пентакови зановів пос. Дашиньский, що до него також має з дечим звернути ся, але тому, що є припадково єго контркандидатом (до мандату м. Львова), єще зачекає 5 днів (веселість). Відтак заяв слово міністер залізниць, Вітек.

Новинки

— Перші загальні збори філії «Руського Товариства педагогічного» в Коломії відбудуть ся дня 12. марца о 3. год. по полудни в льокалі «Родина». П. Мостович буде мати відчит.

— З нагоди річницї імянин і консєкрації Папи Льва ХІІІ. відправлено вчєра в полудне в церкві св. Петра в Римі сьвітле богослужєне і відсьпівано «Тебе Бога хвалим». Вечером гарно ілюміновано туї церков, а мимо непогоди, тисячні товпи пересували ся улицями міста.

— Зі Станиславова пишуть нам: В неділю 25. лютого с. р. посьвятив Пр. Єл. Шептицький каплицю в заведєню для калік і старців при улиці Галицкій, виставленім коштом міста і каси ошадности в Станиславові на пам'ятку 50-літнього ювілею панованя Є. В. Цєсаря, в присутности ради міської, радника двору Прокопчица і інших. По посьвяченю каплиці відслужив о. митрат Фацевич св. Литурґію. Сьпівали при торжєстві бурсаки. Заведєне помістить 21 християн (для жидів збудований окреміи будинок для 20 осіб).—В першій тижни посту відбудуть ся духовні реколєкції для другої половини духовьства станиславського і тисьменецкого деканатів.

— Проф. др. Стоцкий виїхав передвчєра із своєю подругою на 4 до 6 неділь до санаторії Лямана в Дрезні. Супроводжали єго щирі бажаня як найкоршого і цілковитого виздоровлєня.

— **Не тероризуйте!** В 2. числі «Молодої України» читаємо ми статю п. з. «Українська молодіж в р. 1899». Не називаємо по імені автора сеї статії, бо она змі ну під оглядом стилю, ві мови, ві гадок, ві змісту — чести не приносить. Колиж говоримо взагалі про неї, то лише для того, що она робить дуже лиху прислугу нашій академічній молодіжці і редакції «Молодої України». Редакція «Руслана» займала в виду нашої молодіжці як найбільш вільніше, а тим самим і справедливе становище. Не робила сего наша редакція для приєднуваня сторонників між молодіжкою для себе, а лише з простого обовязку інформованя своєї публіки. Видав ся нам сеї, або иньшій крок молодіжці добрим, ми его піднесли і висказались про него прихильно, не по добав ся він нам, так ми его осудили. Сего *права* ми нікому не дамо собі видерти також в будучности. Тим то сумне вражінє винесли ми по прочитаню названої статії. В ній читаємо таке місце: «Ще менше вражлива молодіж на похвали преси, а похвали «Руслана» її вже найменше одушевляють і зовсім не підхлібляють. Проти такого надужитя мусимо запротестувати». І ми відповімо поважному авторови: Чи Вам похвали «Руслана» схлібляють, або ні се для нас річ, що найменше байдужна, однак ми мусимо рішучо запротестувати против Вашого надужитя, против *тероризму*, який Ви сієте, накидуючись редакції за ментора і зборонюючи їй се, або иньше писати. Чи так повинен писати молодець, у котрого на устах: свобода мисли, слова, печати? Не вжєж у автора статії иньша свобода для себе, а иньша для других людей?

Наглядний тероризм бачимо ми також в дальшій частині статії. Автор підносить літературну діяльність академічної молодіжці. Сліяке оповіданє академіка було печатанє в «Дієлі», або в «Літ. наук. Вістнику», автор відзначає число, чи там книжку. За те консеквентно промовчує, що значна часть тих оповідань, чи поезій була печатана в «Руслані», і лише в однім місці автор на скілько ласкав, що обговорюючи психологічний образок П. Карманьського п. зв. «З теки самоубійця», додає від себе примітку на долі, щоб часом хто не добачив: «Петро Карманьський виступає під псевдонімом: Петро Гіркий і друкував *це крім того* в «Руслані». З сеї примітки виходило би, що «З теки самоубійця» вишло окремо, коли як-раз оно є відбиткою з «Руслана». І против сего тероризму ми мусимо рішучо запротестувати! «Руслан» як-раз гордий з сего, що частина академічної молодіжці найшла сердечний привіт для її творів в его шпальтах. Не один з сих молодих людей пробував в «Руслані» своїх сил, вправляв ся, так що сли нині можна бути гордим з літературної діяльності одного, або другого, то тут може часами маленьку заслугу має «Руслан». Редакція нашої часописи ще і з сего горда, що в протягу двох послідних літ видала понад двадцять відбиток з творів по більшій часті, пера академічної молодіжці, а тим збогатила наше письменство, а самим виданєм книжки заохотила на сей тероризм, ми поневолі пригадаємо собі знамениту статію Маковей, в котрій автор обговорює сю сумну подію, що руский комітет, даючи концерт в Чернівцях, означував на оповістках піснї Вахнянина трема зьвіздками. Маковей писав: «Чому комітет, устроюющий концерт, уважає потрібним, затаїти перед рускою публікою імя композитора, котрий заравом є зненавидженим послом? Робить так тому, бо єму іде о успіх концерту, отже не хоче дразнити розполітикованой публіки навіть згадкою імені посла-композитора. Але на мою гадку, ті три зьвізди говорять публіці ще страшнїй простачтва, а іменно такі: «Ти, руска публіко, є глупа; ми то знаємо і числимо ся з тим. Ти така глупа, що готова взяти композицію посла за его діяльність посольську, і хоч би композиція була й дуже гарна, ти готова єї висвистати тому, що єї зложив не любий тобі посол. Ти зі своєю політикою всюди влізеш: і на балі і на концерті і на празник, іменно всюди там, де для політики місця не повинно бути. Ми то знаємо, і аби твоїй глупоті підобрити ся, затемнюємо справу трема зьвіздками!» Такі страшнїй простачтва говорять рускій публіці ті три зьвіздки. А публіка, що на се? Она рада, що комітети єї глупоту так високо цінять. О руска, славна публіко, не варт та ти бубліка!» Чи в виду статії, поміщеної в «Молодій Україні», мали би ми ті комплементи звернути на адресу єї передилатників?... Ні! Не робимо сего, а цілу відповідальність за статію складаємо на рамена єї автора, що доказав нею... убожество свого духа і гадок.

— **Признало ся, та чи покає ся?** Читаємо в Ділі таку сповідь власних гріхів: «При помочи револьверовой журналістики кліка московских агентів опанувала передовсім «твердых Рутенців», розкинутих по провінції, а за їх впливом тероризує всю нашу суспільність. Через те, хоч московська партія чим-раз меньшає і властиво не має вже нині значіння в Галичині, штабовці єї все таки суть у нас вівелаторами публічної опінії. Наші люди мають відвагу виступати — і то нераз енергічно — против польської шляхти, против баденюків усякого рода, против старос-

тів, намістників, міністрів, але хорони Боже виступити против наших імпровізованих «росиян», тих бацилів, що безощадно нищать і так слабій наш народний організм. Що більше, ті бацилі стали у нас прокураторами суспільної і політичної морали. Зрадників свого народу піднесено у нас до значіння партії, неначе бажаючи осмішити се слово. Штаб московський вказує нашої суспільности: кого она має уважати народолюбцем, а кого ворогом народу. Під сим зглядом розрізняють наші самозванчі диктатори три категорії Русинів: а) «маститі» патріоти, б) толеровані взагалі, і в) польонофіли, юдофіли, вігілісти, анархісти і всякі «істи». До першої групи належать тільки московфіли. До другої — ті «українофіли», що піддають ся під команду московфілів, а котрих «Галичанин» називає «телятами», що тільки з глупоти придержують ся «українофільства». До третьої категорії належать ті Русини, що не віддурались свого народу і не встидають ся сего, отже передовсім найстрашнїйша московфілам національно-демократична організація, котру вони хотіли би коче розбити. Є у нас люди, що пізнали неприродність сего становища лихварів політичних, але не мають відваги виступити против сего тираньства. А то велике самодурство! Диогенес мусів би сьогодні не з ліхтарнею, а з електричним світлом шукати мужів, що схотіли би раз на все вчинити неможливим таке насилуванє нашої суспільности».

— **3 причини смерти кс. еп. Солецкого** прибрив Перемишль жалібний вигляд. На костелах, єпископській палаті, капітульнім будинку і на ратуші, повівають чорні хоругви. Нині перенесуть мощі, забальзамовані д-ром Боровичем, до катедрі, а завтра о 7. год. почнуть ся похорони. Нагробну бесіду вичолосить в костелі кс. еп. суфраган др. Пельхар, а кс. еп. Вебер зі Львова або кс. еп. др. Пузина з Кракова поведе похорони на кладовище.

— **Пропав грошевий лист** на почті у Львові. В нїм находило ся 9.600 зр. Близших відомостей о сій крадіжці поки-що нема, але покаже їх небавом зарядженє слідство.

— **Трєте число «Комара»** відрізняє ся від другого тим, що в другім їздилі редактори на безрогах, а в третім на ослах. Мабуть в сей спосіб редакція відкриває прізвизча своїх співробітників. Непростима недискреція!

— **Нещастє дійсно ходить в парі.** Страшне а заравом і дивне нещастє стрітло у Фльорієдорфі брата і сестру, 18-літнього Антона Гайдера і 19-літню Кароліну Гайдер, що працювали в тамошній фабриці джуги. Обоє були сиротами без вітця і матери, обоє зарабляли гірко на кусень хліба і обоєм одного дня і одна машина урвала по одній руці. Антонови вхопила машина праву руку і вирвала цілу з тіла, а Кароліні урвала так само праву руку по лікоть. Обоє відставлено до шпиталу.

— **В кадетській школі** краєвої оборони у Відні буде з початком сего шкільного року 150 вільних місць для аспірантів І року. На II і III рік буде приїмати ся лише вїлмково.

— **Углярні стрейки в Галичині.** Перед кількома днями полишили в Яворжїі роботу найперше робітники в заводі Фридерика Августа, а в слід за ними застрейкували всі иньші ямарі. З Кракова — як ми о сїм доносили в телеграмах — зареквіровано компанію війська і приїхав гірничий комісар п. Заранський. Він довів до порозуміння між властителем заводів і робітниками, так що майже усі ямарі станули в суботу до роботи. — В Сержи, в Борах і в Тенчинку прийшло також до погоди між стрейкуючими а властителами углярних заводів. — Між иньшим домагають ся стрейкуючі, щоби видалено вейчеських і пруских урядників і наглядачів копальняних, бо они в брутальний спосіб обходять ся з робітниками.

— **О страшній трагедії родинній** доносять одеські дневники: Перед трема літами заручив ся молодий князь Давид Орчин з молодою панночкою, донькою аристократичної родини. Перед самим вівчанєм виїхав кн. Орчин на кілька днів до Кавказу, щоби перевести з братом поділ спадщини по батькови. Поїхав тай забарив ся — не вертає. Знетерпелівлена наречена поїхала за ним, щоби пересвідчити ся, яка причина задержала любчика довше, як було назначено. Сумних річий мусіла довідати ся! Молодий князь полюбив жінку свого брата, княжню Целестину, гарну Грузійку. Не помогли просьби та заклинаня зрадженої. Проступна любов була сильнїйша від слюз нареченої. Тому вже хотіла она вертати до Петербурга, коли нараз розійшла ся чутка, що старший князь викав єї та виїхав з него за границю. Таку історію оповідав сам князь Орчин про свого брата і всі прийняли єї за правдиву. Нікому не впало на гадку, щоби могло приключити ся що иньшого. Кн. Орчин винайвив свої і братові добра, а сам виїхав з Кавказу. Незабаром перестали говорити про се і ціла любовна пригода була забула ся. Але недавно тому робітники при копаню рова коло замку найшли два людські кістяки. На руці одного з них пізнано дорогий перстень старшого кн. Орчина. Се викликало

сензацию і судове слідство. Кн. Давида увязнено, а кн. Целестина вискочила вікном на улицю і погибла на місци. Із зізнань кн. Давида перед слідчим судисю дізнано ся, що він проколов штилетом брата і свою наречену в їх мешканьях та закопав їх разом недалеко замку. В два тижні опісля погиб ненадійно слуга, одинокий свідок сего нещасного приключеня, отроєний кн. Давидом, а вневдові потім старший завідатель его маєстний. — Убийника засуджено на 10 літ тяжких робіт в закопах на Сахалїні.

— **За Аратенівною** глядав слідчий судия, п. Гробоні, в маріямпольскім монастири коло Станиславова і виїхав в тїй самій цілі до язловецького монастиря коло Бучача. П. Гробоні є того пересвідченя, що там находить ся, або мусіла находити ся Аратенівна через якийсь час, бо 19 лютого виїхала зі Станиславова залізницею в напрямі Гусятина. В Станиславові перебувала Аратенівна в заведеню для дівчат, при ул. Савіжинській, яким завідують монахині.

— **Вандрівні учителі.** «Цар. В.» подають про оригінальну спілку народних сільських учителів в Росії. Члени сеї спілки, по 2—3 чоловіка, постановили удати ся в ріжні повіти саратівської губернії, де, відвідуючи села, будуть вчити селянських дітїй. Крім саратівської губернії «народні учителі» наміряють відвідати найближші до Царщини повіти астраханської губернії і вже двох учителів там удало ся. По словам ініціатора сеї спілки, минувшої зими організовано подібну вандрівку по саратівській губернії з великим успіхом. Народних учителів приймали радо по селах, наділяли їх всім потрібним і радо віддавали їм своїх дітїй в науку. В деяких місцях учителі були по 2—3 тижні, а в иньших навіть цілу зиму. В імпровізованих школах збирало ся по 10—15 учеників, за котрих науку, окрім повного удержаня, учителі діставали ще й плату грїшми, хоч невелику.

— **Про українську трупу** помістив С. Бердяєв в ч. 335 часописи «Жизнь и Искусство» статію п. т. «Сцена и артисты», в котрій розбираючи подрїбно драму Карпенка «Безталанна», доторкує ся положеня укр. театру і мови в Росії, заговоривши о тім задля нападів і насмішок з боку одної части суспільности, що страдає на мавню переслідованя. «На заході викликувати такі напади стидались би навіть уличні невіжі, а у нас не цурають ся того навіть патентовані фільольоги, хапаючи ся недостойних поважної науки способів і майже фейлетонового зубоскальства над народними святацями. Их забавляють многі укр. слова, що видають ся підлимми для ученого уха. Цікаво було би знати, яке вражінє на їх учений слух викликають звичайні заголовки в сербських часописах: *излази* (виходить), на целом табаку (на цілім листі), на пол табаки (на пів листа). Коли се сьмішно для неосвіченого чоловіка, то се не дивно, але жартовливі насмішки наших нїби європейської слави фільольогів на адресу укр. мови — крайню безтактні і неприличні. Се треба полишити зовсім иньшого рода умам і цілям, що не мають нічого спільного з наукою».

— **Дрібні вісті.** В інтернаті для учеників учительської семинарії в Станиславові занедужало на тиф знов двох учеників. — В селі Кичигинї коло Станиславова появил ся пятнистий тиф. — Марія Волківна зі Львова попекла ся небезпечно при наливаню нафти до лампи. Нафта розіляла ся на підлозі і завяла ся случайно від сїрника. Огонь обняв цілу Волківну, так що страшно попарену відвезено до шпиталу. — Стипендії бл. п. Андрея і Тереси Сущкевичів по 290 корон надав совіт Ставропільського Інститута, Яковови Поворозникови з П. р. і Ізидорови Худці з Г. р. прав на львівскім університеті. — З нинїшнім днем вівтворено новий уряд почтовий в Турьльчу, борщівського повіта. — В пятниці увязнено у Львові дозорця дому під ч. 11 Ц. при ул. Жерельній, Франца Федичака, що в страшній спосіб знущав ся над 5-літню дитиною своєї любовиці, Марії Думич. — В Вероні дало ся чути легке землетрясенє. — В Варшаві увязнено минулого тижня 6 студентів. — Емеритованій капітан Гребер в Темешварі помер несподівано. Лікарська комісія заявила, що причиною смерти був голод.

Телеграми.

Відень, 5. марця. Назначений на середу вибір першого віцепрезидента Палати займає живо всі клуби. Конференція провідників лівїці закомунікувала клубам правиці свою ухвалу, домагаючи ся вибору пос. Прадого. Клуб чеський заявив, що віддасть свої голоси лише за Славянином. Перед засіданєм в середу зберуть ся ще клуби для остаточного порозуміння.

Берно, 5. марця. «Моравска Орліце» доносить, що сойми скличуть рішучо на день 20. марця.

Будапешт, 5. марця. На губернатора Реки, гр. Шапарого, вказують як на наслідника Шехенього на становищу мін. а latere.

Відень, 5. марця. «N. fr. Presse» довідує ся що вінчане архиєв. Стефані з гр. Лояєм відбуде ся на певно дня 21. марця в Мірамаре.

Лондон, 4. марця. Бюро Райтера доносить, що президент Крігер поїхав до Оранії, аби нарадити ся з президентом Штейном. «Times» в телеграмі з Лявренцо потверджує сю вість. Можна уважати правдоподібним, що ся подорож Крігера є ознакою нахлону Боєрів до мирових переговорів.

Новий Йорк, 5. марця. «World» оголошує кабельову телеграму трансвальського посла дра Лейдса, яка доносить, що Боєри тепер вже приклонні заключити мир, але обстають при повній своїй незалежності.

Триєст, 5. марця. Вчора серед страшного вітру і метелиці дало ся чути досить сильне землетрясенє.

Знаменитий коняк французский кураційний відзначений на львівській виставі, ціла фляшка 3'50, пів фляшки 1'80, чверть фляшки 1 зр., набути можна лише в торговлі
ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО
Львів, ул. Баторія ч. 2. 6—30

Помимо що вовна і розгар подорожили о 30% — продає к свдри і матеріаці по давних визьких цінах лише спеціальна робітня і магазин постели 20—30
ЙОСИФ ШУСТЕР
Львів, Коперника ч. 5. Цінники даром.

О П О В І Щ Е Н Ё.

Надзираюча Рада «Краєвого Союзу кредитового», стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, скликає отсим на підставі §. 47 статуту II. Загальні збори стоваришеня, що відбудуть ся дня 20. н. ст. марця 1900 року о годині 4. по полудни, в сали засідань Товариства взаїмних убезпечень «Дністер» у Львові (Ринок ч. 10. II. поверх) з таким предметом наряд:

- 1) Відчитанє протоколу з I. загальних зборів стоваришеня.
- 2) Справозданє з діяльности за перший рік адміністраційний 1899 з маєтковим білянсом.
- 3) Справозданє комісії контрольної.
- 4) Предложеноє Надзираючої Ради що до поділу зисків в квоті 968 кор. 68 сот.
- 5) Вибір двох членів Надзираючої Ради на місце вильсованих: пп. Володимира Левицкого і д-ра Ярослава Кулачковского і двох заступників.
- 6) Вибір контрольної комісії з трех членів (§. 52 статуту).

Право участі в загальних зборах мають члени стоваришеня, котрі щонайменше один уділ в цілости уплатили (§. 50 статуту). За легітимацію служить книжка уділова. На загальних зборах беруть участь члени особисто, правні особи заступають їх законні представителі (§. 51 статуту). Маєтковий білянс виложено в льокалі стоваришеня у Львові (Ринок ч. 10, I. поверх).

За Надзираючу Раду «Краєвого Союзу кредитового» стоваришеня зареєстрованого з ограниченою порукою у Львові дня 15. н. ст. лютого 1900 р.

Григорій Кузьма
председатель.

Др. Ярослав Кулачковский
секретар.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігації Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Важне для рільників!

САМОЧИННІ

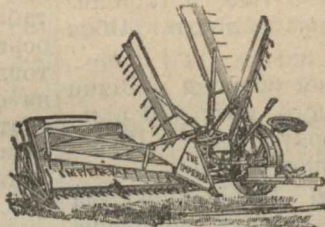
приряди до підливаня

в ціли

знищеня дикого ріпаку

і дикої гірчиці, возячі на більші площі,

а носячі для меньших ужитків.

косярки

до трави, конюшини і збіж.

Розтрясачі кінні до сіна. Грабярки кінні до сіна.

Найліпшою сіваркою

рядовою є Ph. Mayfarth & Co.'s

ново споряджена

„AGRICOLA”

(система пересуваня коліс)

до всіляких насін і ріжнородної величини висіву без зміни коліс; на ґрунта гірчі і рівнини, дуже легко ходячі, незмірно тревалі, дуже дешеві.

Уможливають дуже велику ошадність в праці, часі і грошах.

Ручні праси до сіна і соломи, лусначі до кукурудзи, керати, молотарні, млинки до чищення збіжя, триєри, плуги, вальці, борони вирабляє і достарчує яко спеціальність з порученєм, в найновійшій, вибірній за найліпшу узнаній конструкції

PH. MAYFARTH & Co.

ц. к. уприв. фабрика машин рільн. особливе фабрика прас до вина і машин до овочів. у Відни, II. Taborstrasse Nr. 71.

Відзначена 400 золотими, срібними і бронзовими медалями.

Обширні каталоги і численні письма з узнанєм — даром.

2—8

Заступці і відпродавці пожадані.

Важне для всіх!

На- **КАЛЬОШІ** найгірше правляє **КАЛЬОШІ** знищені

як також мужеску, дамску і діточу обуву.

Чоботи для духовенства по як найприступнійших цінах.

З провінцій вистанє старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.

Видає і відповідає за редакцію Стефан Кульчицкий.

Медаль заслуги на виставі край. в р. 1894.

Знані Полотна

яко найліпші чи-сто лянні

грубші і тонші вебіві і на сорочки. Простирала без пиву і т. п.

Дими, Ручники, Хусточки до носа, Обруси і Сервети, Стирки, Полотна вітрільні (Segeltuch), Дреліхи на ліберії, Матераці, Матері вовняні на убраня (Zeigi) і т. п. вигоди найліпшої якості власного виробу поручає по уміркованих цінах

МЕЧИСЛАВ ГОНЕТ

передтим Володислав.

в Корчині п. п. Корчина (Галичина).

Цінники і пріблн жаданих родів виспале даром і франко. 13—15

10—10

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ”

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти”).

уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Свьященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський виносить 50 кор., списове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член 4-?

обезпечений в «Дністеръ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».